

Bruxelles, 5.4.2017.
COM(2017) 160 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

**Treće godišnje izvješće o provedbi dijela IV. Sporazuma o pridruživanju između
Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Srednje Amerike, s druge
strane**

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Treće godišnje izvješće o provedbi dijela IV. Sporazuma o pridruživanju između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Srednje Amerike, s druge strane

1. Uvod

Godina 2016. bila je treća godina provedbe trgovinskog stupa (dijela IV.) Sporazuma o pridruživanju između EU-a i Srednje Amerike, kojim se uspostavlja pridruživanje između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Srednje Amerike, s druge strane (dalje u tekstu „Sporazum“)¹. U skladu s člankom 13. Uredbe (EU) br. 20/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2013. o primjeni bilateralne zaštitne klauzule i mehanizma stabilizacije za banane iz Sporazuma o pridruživanju između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Srednje Amerike, s druge strane² (dalje u tekstu: „Uredba“), Komisija dostavlja godišnje izvješće Europskom parlamentu i Vijeću. Ovo izvješće dostavlja se u skladu s tim zahtjevom.

2. UKUPNA PROCJENA: KRETANJE TRGOVINE

2.1. Metodologija

U skladu s metodologijom primijenjenom u prijašnjim izvješćima o provedbi Sporazuma³, uvoz u EU izračunava se na temelju podataka Eurostata iz listopada 2016., dok se izvoz iz EU-a u Srednju Ameriku temelji na statističkim podacima Srednje Amerike. Budući da su statistički podaci Srednje Amerike izraženi u američkim dolarima, pretvoreni su u eure primjenom godišnjeg tečaja koji primjenjuje Eurostat⁴.

Naravno, fluktuaciju trgovinskih tokova uzrokuju brojni čimbenici i ne može se pripisati samo postojanju Sporazuma ili stadiju njegove provedbe.

2.2. Kretanje ukupnih trgovinskih tokova sa Srednjom Amerikom (roba)

Prema statističkim podacima koje je objavilo Tajništvo za gospodarsku integraciju Srednje Amerike (Secretariat for Central American Economic Integration, SIECA) trgovinski tokovi između zemalja Srednje Amerike i ostatka svijeta smanjili su se između 2014. i 2015. za 6 %. S druge strane, trgovinski tokovi između EU-a i ostatka svijeta povećali su se za 3,6 % u istom razdoblju (Eurostat). S obzirom na taj širi kontekst bilateralna trgovina između EU-a i Srednje Amerike pokazala se prilično otpornom: ukupni trgovinski tokovi između dviju regija smanjili su se samo umjereno (za 0,7 %) na 10,5 milijardi EUR. U trgovinskoj bilanci EU-a sa Srednjom Amerikom zabilježen je pozitivan saldo od 162 milijuna EUR u 2015. (nakon što je zabilježen deficit od 853 milijuna EUR prethodne godine).

---

¹ SL L 346, 15.12.2012., str. 3.

² SL L 17, 19.1.2013., str. 13.

³ COM (2016) 73 final.

⁴ Prosječni tečaj EUR/USD iznosio je 1,3281 u 2013., 1,3285 u 2014. i 1,1095 u 2015.

**Trgovinski tokovi između EU-a i Srednje Amerike i godišnji rast
(u milijunima EUR – 2015.)**

Zemlja	Izvoz iz EU-a ^(*)		Uvoz u EU ^(**)		Ukupni tokovi	
Kostarika	1312	23,1 %	2250	-40,4 %	3562	-35 %
Gvatemala	1194	22,3 %	865	25 %	2059	23,3 %
Honduras	592	29,1 %	1015	20,5 %	1606	24 %
Nikaragva	379	54,2 %	326	14,5 %	705	32 %
Panama	1278	8,2 %	555	26,1 %	1833	13 %
El Salvador	603	29,8 %	195	5,5 %	798	23 %
UKUPNO	5358	22 %	5196	-16,8 %	10 526	-0,7 %

*Podaci o izvozu temelje se na statističkim podacima pojedinih zemalja u regiji

**Podaci o uvozu temelje se na Eurostatu

Izvor: Eurostat i SIECA

Prema regionalnim statističkim podacima Srednje Amerike izvoz iz EU-a u Srednju Ameriku u 2015. ukupno se povećao za 22 %, dok je uvoz iz Srednje Amerike u EU, prema vrijednosti, pao za 16,8 %. No, treba napomenuti da su zabilježeni ukupni pozitivni trendovi u trgovinskim tokovima između EU-a i svake pojedine zemlje Srednje Amerike, osim Kostarike, s kojom se trgovina smanjila sa 3,77 milijardi EUR na 2,25 milijardi EUR jer je jedno veliko multinacionalno informatičko poduzeće u toj zemlji gotovo potpuno prestalo izvoziti uredsku i telekomunikacijsku opremu.

Već drugu godinu zaredom premještanje prethodno velikog izvoznika informatičkih komponenti u jugoistočnu Aziju imalo je znatan negativan utjecaj na ukupnu vrijednost izvoza iz Kostarike u EU. Uvoz uredske i telekomunikacijske opreme iz Kostarike u EU smanjio se za gotovo 94 % u 2015. Ukupan izvoz informatičke opreme smanjio se sa 2,372 milijardi EUR u 2013. na samo 147 milijuna EUR u 2015.

	2013.	2014.	2015.	2013. – 15. % promjene
Uredska i telekomunikacijska oprema	2372	1925	147	-93,8 %

Raščlamba uvoza iz Srednje Amerike u EU i njegovo godišnje kretanje (u milijunima EUR)

Izvor: Eurostat i Glavna uprava za trgovinu (GU TRADE)

Sveukupno, u trećoj godini provedbe Sporazuma – ako se isključi znatno smanjenje izvoza informatičkih komponenti iz Kostarike – izvoz iz EU-a u svaku od šest zemalja u regiji i uvoz

iz istih u EU povećao se za više od 20 % u osam od dvanaest mogućih izvozno-uvoznih kombinacija. To je vidljivo i u ukupnim trgovinskim tokovima koji su se povećali za više od 20 % za četiri od šest zemalja (i za više od 10 % za petu zemlju). Kostarika je još uvijek iznimka u 2016. zbog specifičnih i endogenih razloga koji će najvjerojatnije nestati u nadolazećim godinama.

Izvoz iz Srednje Amerike u EU i dalje je koncentriran na nekoliko ključnih izvoznih proizvoda iako se, prema SIECA-i⁵, broj proizvoda koji se izvoze u EU povećao za 5,3 % u 2015. u odnosu na prethodnu godinu. Trenutno se izvozi 1615 proizvoda (šesteroznamenaste tarifne stavke, SA HS)

Glavni uvozni sektori iz Srednje Amerike (prema odjeljku HS) za 2015. bili su: biljni proizvodi (51 %), prehrambeni proizvodi, pića i duhan (11,1 %) te optički i fotografski instrumenti (8,1 %). Glavni izvozni sektori iz EU-a u Srednju Ameriku bili su: strojevi i aparati (23,8 %), proizvodi kemijske industrije ili sličnih industrija (22,6 %) te prijevozna oprema (14,3 %).

Glavna odredišta **izvoza iz EU-a u Srednju Ameriku** u 2015. bile su Kostarika (25 %), Panama (24 %) i Gvatemala (22 %). U 2015. najviše su se izvozili farmaceutski proizvodi (11 % izvoza iz EU-a), a zatim motorna vozila (7 %) i predmeti od čelika (5 %).

Istovremeno, u 2015. je zabilježen znatan porast u izvozu sljedećih proizvoda⁶ iz Srednje Amerike:

- **optički i fotografski instrumenti** (HS 90) – uvoz u EU povećao se za 46 % (sa 248,8 milijuna EUR na 417 milijuna EUR),
- **medicinski uređaji** – uvoz u EU povećao se za 32 % (sa 194 milijuna EUR na 257 milijuna EUR),
- **kava** – uvoz se povećao za 33 % (sa 702 milijuna EUR na 935 milijuna EUR). Regija je uspješno prevladala gubitke prouzrokovane epidemijom kavene hrđe koja je snažno pogodila proizvodnju i izvoz kave u Srednjoj Americi u 2014.

Izvoz iz Gvatemale u EU povećao se sa 691 milijuna EUR u 2014. na 865 milijuna EUR u 2015. Zabilježen je značajan porast za sljedeću izvoznju robu: jestivo voće i orašasti plodovi (HS 08), čiji je izvoz porastao na 70 milijuna EUR (porast od preko 130 %), rude (HS 26), čiji je izvoz porastao na 69,2 milijuna EUR (porast od 168 %) i jestivo povrće (HS 07), čiji je izvoz porastao na 50,3 milijuna EUR (porast od 30 %).

U Nikaragvi je zabilježen najveći postotni porast u trgovinskim tokovima (32 % u 2015.) Tu dinamiku obilježio je snažan porast izvoza iz EU-a u tu zemlju (za 54 %) te uvoza u EU, koji se povećao za 14,5 %, sa 285 milijuna EUR na 326,5 milijuna EUR. Izvoz iz EU-a u Nikaragvu posebno se povećao u pogledu sljedećih tarifnih brojeva: izvoz električnih strojeva (HS 85) povećao se na 87 milijuna EUR (porast od 141 %); izvoz maraka i tiskanih knjiga (HS 49) povećao se na 11 milijuna EUR (porast od 202 %); a izvoz kaučuka (HS 40) porastao je za

⁵ Sistema de Integración Económica de Centroamérica.

⁶ Izvor: Eurostat / GU Trade.

63 %. Slično tome, znatno je porastao uvoz iz Nikaragve, posebno pod sljedećim tarifnim brojevima: uvoz jestivog voća i orašastih plodova (HS 08) porastao je na 6,5 milijuna EUR, uvoz kave na 94 milijuna EUR (porast od 47 %) i uvoz uljarica (HS 12) sa 25 milijuna EUR na 35 milijuna EUR (porast od 29 %).

Trgovinski tokovi između Hondurasa i EU-a također su se znatno povećali. Izvoz iz EU-a povećao se prvenstveno pod sljedećim tarifnim brojevima: za 88 % u izvozu električnih strojeva (HS 85) (na 132 milijuna EUR), za 154 % u izvozu farmaceutskih proizvoda (HS 30) i za 98 % u izvozu kemijskih proizvoda (HS 38). Ukupni uvoz u EU povećao se sa 841 milijuna EUR u 2014. na 1,01 milijardu EUR sljedeće godine. Tradicionalni proizvodi za koje je zabilježen najveći porast bili su, među ostalim: kava (HS 09), čiji se uvoz povećao sa 447,3 milijuna EUR na 607,5 milijuna EUR (porast od 36 %); duhan (HS 24), s porastom od 56 %; i jestivo povrće (HS 07), čiji se uvoz povećao sa 11,6 milijuna EUR na 19,3 milijuna EUR (porast od 66 %).⁷

Uvoz iz Paname u EU povećao se za 27 % zbog rasta pod tarifnim brojevima kao što su: gume (HS 4011), čiji se uvoz povećao na 62,4 milijuna EUR (porast od 72 %); životinjska hrana (HS 23), čiji se uvoz povećao na 7,6 milijuna EUR (123 %); ili važnije transakcije u pomorskom prijevozu, pod tarifnim brojem brodovi i čamci (HS 89) čiji se uvoz više nego dvostruko povećao na 201 milijun EUR. Izvoz kave (HS 09) – koja nije tradicionalna roba koja se uvozi iz Paname u EU – također je porastao za 66 %.

Pozitivne varijacije također su bile značajne u izvozu iz EU-a u Kostariku (porast od 23 %) i u El Salvador (porast od 30 %). U izvozu u Kostariku, poseban porast zabilježen je pod sljedećim tarifnim brojevima: za 21 % u izvozu farmaceutskih proizvoda (HS 30), za 79 % u izvozu vozila (HS 87) i za 38 % u izvozu kemijskih proizvoda (HS 38). Treba posebno napomenuti porast u izvozu u El Salvador: za 53 % u izvozu mehaničkih strojeva (HS 84), za 75 % u izvozu električnih strojeva (HS 85) i za 60 % u izvozu medicinskih uređaja (HS 90).

2.3. Uporaba tarifnih povlastica u skladu sa Sporazumom

Uporaba tarifnih povlastica koje su odobrene u skladu sa Sporazumom može se procijeniti ocjenjivanjem dijela trgovinskog toka koji se izvršava u okviru Sporazuma. Za to su potrebni detaljni carinski podaci. Srednja Amerika obavijestila je EU da baze podataka kojima upravljaju njihova pojedina carinska tijela trenutačno nisu prilagođene za redovitu razmjenu iscrpnih statističkih podataka u svrhu analize tarifnih povlastica, osim u Kostarici, koja je EU-u dostavila te podatke.

Prema statističkim podacima Kostarike za 2015. 16,6 % ukupnog izvoza iz EU-a u Kostariku izvršeno je u sklopu koristi predviđenih Sporazumom te je dodatnih 13,2 % tarifnih stavki u potpunosti liberalizirano. U pogledu uvoza iz Srednje Amerike u EU, 53 % tog toka (prema vrijednosti) izvršeno je u okviru Sporazuma.

---

⁷ Izvor: Eurostat

2.4. Uporaba carinskih kvota

Sporazumom su predviđene carinske kvote kojima se drugoj stranci odobrava povlašteno tarifno postupanje do količinskog praga kvote. Iznad tog praga na uvoz se primjenjuje carina najpovlaštenije nacije.

Sporazumom o pridruživanju dodijeljeno je **osam carinskih kvota Srednjoj Americi** za proizvode za koje se prije stupanja na snagu Sporazuma nije primjenjivao povlašten pristup tržištu EU-a. U 2015. Srednja Amerika iskoristila je dostupne carinske kvote za proizvode podrijetlom iz Srednje Amerike u samo dvije kategorije (šećer od šećerne trske i rum).

Podrijetlo	Proizvodi	Jedinica	Obujam carinske kvote	Uvoz u EU	Stopa iskorišteno
Srednja Amerika	Češnjak	tona	550	0	0 %
	Riža		22 000	0	0 %
	Goveđe meso		10 450	0	0 %
	Gljive		275	0	0 %
	Škrob od manioke		5000	0	0 %
	Kukuruz šećerac		1680	0	0 %
Srednja Amerika osim Paname	Šećer		159 000	158 993	100 %
	Rum u spremnicima > 2 l	litra čistog alkohola	7600	2187	28,8 %

Carinske kvote koje je EU odobrio u korist Srednje Amerike – iskorištenost u 2015.

Osim carinskih kvota, EU je Srednjoj Americi odobrio i odstupanje od pravila podrijetla u okviru posebnih kvota za 118 tarifnih stavki. U drugoj godini primjene (2015.) uvoz u okviru tih kvota ostao je vrlo nizak. Primjeri robe čiji se izvoz u EU povećao zahvaljujući povlaštenom postupanju bili su: fileti tune (kvota za Srednju Ameriku) sa stopom iskorištenosti od 18 %, gaćice iz Kostarike sa stopom od 27 %, grudnjaci iz Kostarike sa stopom od 100 % i čarape s gaćicama iz El Salvadora sa stopom iskorištenosti od 14 %.

Srednja Amerika odobrila je **carinske kvote u korist EU-a za četiri određena proizvoda**. Izvoznici iz EU-a iskoristili su pogodnosti tih carinskih kvota u 2015., iako ima prostora za dodatni rast, s obzirom na to da je trenutna stopa iskorištenosti ispod 50 % u najboljem slučaju.

Proizvodi	Kvota (tn)	Godišnje povećanje	Obujam (tn)	Stopa iskorištenosti

Dimljena šunka	990	45	260	26 %
Mlijeko u prahu	1240	95	148	14 % ⁸
Sir	2345	150	1155	44 % ⁹
Pripremljeno svinjsko meso	990	45	51	4,9 %

Carinske kvote koje je Srednja Amerika odobrila u korist EU-a – iskorištenost u 2015.

2.5. Trgovina uslugama

U vrijeme sastavljanja ovog izvješća, podaci za trgovinu uslugama za 2015. nisu bili dostupni (zaostatak u dostupnosti podataka za robu je općepoznat), stoga će se razmotriti iznosi za 2014. Oni iznose 5,9 milijardi EUR (smanjenje od 3 % u odnosu na 2013.). Panama je u 2014. i dalje bila najveći trgovinski partner u trgovini uslugama (53 % ukupnih trgovinskih tokova u trgovini uslugama s regijom), a za njom su slijedile Kostarika (21 %) i Gvatemala (13 %).

Zemlja	2013.			2014.			%
	Kredit	Terećenje	Ukupno	Kredit	Terećenje	Ukupno	
Kostarika	631,3	499,3	1130,6	678,1	563,2	1241,3	10 %
El Salvador	224,8	90,1	314,9	231,7	83,4	315,1	0 %
Gvatemala	874,9	202,5	1077,4	535,2	225,8	761,0	-29 %
Honduras	195,0	187,4	382,4	160,3	89,6	249,9	-35 %
Nikaragva	204,7	48,7	253,4	153,7	91,1	244,8	-3 %
Panama	1456,4	1580,1	3036,5	1525,4	1644,4	3169,8	4 %
Ukupno	3587,1	2608,1	6195,2	3284,4	2697,5	5981,9	-3 %

Trgovina uslugama između Srednje Amerike i EU-a u 2014. (u milijunima EUR)

Izvor: Eurostat

Honduras i Nikaragva – od kojih svaki ima ispod 300 milijuna EUR u ukupnim trgovinskim tokovima – imali su značajne fluktuacije (u postocima) u trgovinskim podacima od 2013. do 2014. U Hondurasu je zabilježen veliki pad u terećenju (-52 %), dok se terećenje gotovo udvostručilo u Nikaragvi (87 %).

Na većim tržištima Paname, Kostarike i Gvatemale varijacije su bile umjerenije (najčešće ispod 10 %), kao i u El Salvadoru.

3. AKTIVNOSTI PROVEDBENIH TIJELA

3.1. Pododbor za tehničke prepreke u trgovini

Dana 2. lipnja 2016. pododbor za tehničke prepreke u trgovini razmotrio je sljedeće teme putem videokonferencije:

- EU je izrazio zabrinutost u pogledu posebnih trgovinskih pitanja u vezi sa zahtjevnim registracijskim postupcima koji su potrebni kako bi se proizvodi stavili na tržište u

⁸ Prosječni postotak temelji se na dostupnim podacima o svakoj zemlji Srednje Amerike.

Srednjoj Americi te sa slabim napretkom prema internim postupcima tehničkog usklađivanja.

- EU je izrazio zabrinutost u pogledu posebnog trgovinskog pitanja u vezi s uvođenjem tehničkih propisa u Panami (za sladoled, voćne sokove i alkoholna pića).
- EU je također izrazio zabrinutost u vezi s „potvrdama o slobodnoj prodaji“ koje su potrebne u Gvatemali.

Naposljetku, Srednja Amerika je pozvana da ostvari daljnji napredak u djelotvornoj provedbi niza regionalnih tehničkih propisa koji su spremni za usvajanje kako bi se osigurala provedba članka 305. Sporazuma i kako bi se potaknula regionalna gospodarska integracija.

3.2. Odbor za trgovinu i održivi razvoj

EU i Srednja Amerika održali su od 14. do 16. lipnja 2016. sastanke institucija zaduženih za praćenje provedbe odredbi Sporazuma koje se odnose na trgovinu i održivi razvoj (vidi dio 4. u nastavku).

3.3. Pododbor za intelektualno vlasništvo

Treći sastanak pododbora za prava intelektualnog vlasništva održan je 15. lipnja 2016. kako bi se posebno razmotrila sljedeća pitanja:

- zaštita i provedba prava intelektualnog vlasništva u Srednjoj Americi, a posebno oznaka zemljopisnog podrijetla, te razmatranje načina za pojednostavljenje registracijskih postupaka,
- moguće mjere za poticanje povoljnog okruženja za potencijalni prijenos tehnologije (u osnovi u privatnom vlasništvu).

EU je izrazio zabrinutost u pogledu oznaka zemljopisnog podrijetla s obzirom na spor koji je u tijeku u Gvatemali između zaštićenih oznaka „Parmigiano Reggiano“ i „Prosciutto di Parma“ te lokalne marke „Parma“, kao i zbog popisa navodnih općih naziva objavljenog u Hondurasu, jer bi neki od njih mogli biti u opreci s oznakama zemljopisnog podrijetla EU-a, koje su zaštićene Sporazumom.

Na tom se sastanku također pružila prilika za razmjenu mišljenja o mogućim načinima rada kako bi se olakšalo ažuriranje popisa zaštićenih oznaka zemljopisnog podrijetla.

3.4. Pododbor za sanitarna i fitosanitarna pitanja

Na trećem sastanku tog pododbora, koji se održao 14. i 15. lipnja 2016., EU je istaknuo sljedeće:

- važno je da Srednja Amerika izvrši postupke koji su uspostavljeni Sporazumom o pridruživanju kako bi se osiguralo da se zahtjevi za pristup tržištu rješavaju pravovremeno i transparentno, uključujući odobrenje popisa objekata i verifikacije,

- važno je da se poštuju standardi, smjernice i preporuke međunarodnih normizacijskih organizacija,
- potrebno je podnijeti znanstvene podatke koji podupiru zakonodavstvo i uvozne zahtjeve koji odstupaju od međunarodnih standarda,
- zemlje Srednje Amerike trebaju nastaviti s postupkom provedbe odredbi o regionalnoj gospodarskoj integraciji kojima će se olakšati trgovinski odnosi.

3.5. Pododbor za carinske postupke, olakšavanje trgovine i pravila podrijetla

Teme o kojima se raspravljalo 13. i 14. lipnja 2016., tijekom sastanka tog pododbora, uključivale su:

- ispunjenje obaveza Srednje Amerike u pogledu regionalne integracije u tom području, i
- izradu dvaju objašnjenja u području pravila o podrijetlu kako bi se riješili praktični problemi s kojima se suočila Srednja Amerika.

Stranke su radile na postizanju zajedničkog tumačenja određenih aspekata Priloga II. putem objašnjenja o ispunjavanju potvrda o prometu robe EUR.1 i o odgovarajućem postupku u slučaju pogrešaka ili manjih propusta.

Nadalje, stranke su se složile da će ažurirati klasifikacijski sustav stupanjem na snagu najnovije verzije nomenklature Harmoniziranog sustava Svjetske carinske organizacije (HS 2012). Konačni popis donijet će Vijeće za pridruživanje pisanim postupkom.

Naposljetku, Srednja Amerika zatražila je da joj se pruži mogućnost kumulacije tunc podrijetlom iz Meksika i Čilea. EU je pristao analizirati to pitanje pod uvjetom postojanja nužne suradnje među predmetnim zemljama.

3.6. Pododbor za pristup tržištu za robu

Na sastanku tog pododbora održanom 13. lipnja 2016. stranke su preispitale obveze preuzete na prethodnim sastancima i raspravljale o pitanjima u interesu EU-a, a posebno o sljedećem:

- obvezi koju je preuzela Kostarika da će izmijeniti svoj sustav trošarina za pivo,
- obvezi koju je preuzela Kostarika da će ukloniti poreznu diskriminaciju za jaka alkoholna pića od 1. listopada 2017. (kako je propisano Sporazumom),
- naknadi koju Nikaragva naplaćuje za pregled robe na graničnim kontrolnim točkama,
- sustavu uvoznih dozvola u Hondurasu za uvoz luka.

EU i Srednja Amerika složili su se da je pristup pouzdanim, ažurnim i detaljnim statističkim podacima ključan za trgovinsku politiku te su se obvezali da će razmjenjivati statističke podatke na regionalnoj razini.

3.7. *Ad hoc* sastanak o javnoj nabavi

Stranke su se složile da će sastaviti privremenu tehničku *ad hoc* radnu skupinu za javnu nabavu, koja se sastala prvi put 16. lipnja 2016. Iako Sporazumom nije osnovan pododbor za ovu temu, postalo je jasno da bi se pitanje javne nabave trebalo riješiti u sklopu Sporazuma. Stranke su razmijenile podatke o zakonodavstvu u različitim zemljama Srednje Amerike i o njihovoj sukladnosti s odredbama Sporazuma. EU je posebno naglasio prakse koje su nedavno donijela panamska tijela, a koje trebaju biti izmijenjene u skladu sa Sporazumom. Budući da su odredbe njezina zakona o javnoj nabavi u to vrijeme bile u postupku revizije, EU je zatražio od Paname da uvede nužne promjene u svoje zakonodavstvo.

3.8. Odbor za pridruživanje

Odbor za pridruživanje održao je treći sastanak 23. lipnja 2016., na kojem je preispitao rad različitih pododborna i raspravljao o drugim trgovinskim pitanjima.

EU je obrazložio važnost potpune zaštite oznaka zemljopisnog podrijetla u Srednjoj Americi i izrazio je zabrinutost u pogledu nedavnih praksi u Gvatemali i Hondurasu. Nadalje, EU je napomenuo da se Srednja Amerika obvezala da će nastojati provesti međunarodno dogovorene standarde u pogledu, među ostalim, financijskih usluga, borbe protiv pranja novca, financiranja terorizma i utaje poreza. EU je predstavio svoje inicijative u vezi s oporezivanjem trgovačkih društava (popis na razini cijelog EU-a, smanjenje porezne osnovice i premještanje dobiti) i pozvao Srednju Ameriku da zajedno rade na tim pitanjima.

EU je također zatražio od Kostarike da ukine poreznu diskriminaciju koja se trenutačno primjenjuje na pivo, u skladu s njihovom zajedničkom izjavom, a od Paname je zatražio da ispuní zahtjeve poglavlja iz Sporazuma o javnoj nabavi.

U pogledu regionalne gospodarske integracije Srednja Amerika je obrazložila da ministri trgovine Srednje Amerike na sastancima odbora COMIECO u okviru SIECA-e pažljivo prate ispunjenje preuzetih obveza prema EU-u. EU je naglasio da je važno što prije provesti određene tehničke propise.

U pogledu izmjena Sporazuma zbog pristupanja Hrvatske EU-u, stranke su potvrdile da, unatoč ostvarenom napretku, još uvijek postoje razlike u pristupima metodologiji za procjenu mogućih kompenzacija zbog pristupanja Hrvatske EU-u. EU je zatražio od Srednje Amerike da usvoji konstruktivan pristup, posebno s obzirom na to da je EU već završio rasprave s drugim povlaštenim partnerima EU-a u Latinskoj Americi sa zadovoljavajućim rješenjima za obje stranke. Dogovoreno je da će se nastaviti s dijalogom kako bi se što prije postigao dogovor.

4. ISPUNJENJE OBVEZA U POGLEDU TRGOVINE I ODRŽIVOG RAZVOJA

4.1. Institucijski aspekti

Treći sastanak Odbora za trgovinu i održivi razvoj održan je u Hondurasu 15. i 16. lipnja 2016.

Odbor je razmijenio informacije o pitanjima rada i zaštite okoliša te o temama kao što su socijalni dijalog, nediskriminacija, odgovorni vrijednosni lanci, kružno gospodarstvo i trgovina

divljom faunom i florom. EU je istaknuo komunikaciju pod naslovom „Trgovina za sve“, čije su vrijednosti vrlo značajne za djelatnost Odbora za trgovinu i održivi razvoj.

Sastanak Foruma za dijalog civilnog društva, koji se sastoji od predstavnika civilnog društva EU-a i Srednje Amerike, održan je 17. lipnja 2016. Prisustvovali su mu predstavnici civilnog društva iz EU-a i svih zemalja Srednje Amerike, osim Paname. Održana je i radionica na temu trgovinskih sustava i praksi za održivi razvoj te sastanak članova savjetodavne skupine iz obiju regija. Predstavnici civilnog društva predstavili su zajedničku izjavu Odboru, na koju se Odbor obvezao odgovoriti u kasnijoj fazi. Za dodatne informacije, vidi <http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-3rd-eu-central-america>.

4.2. Provedba konvencija Međunarodne organizacije rada (ILO)

Na sastanku Odbora za trgovinu i održivi razvoj, stranke su izvijestile o svojoj provedbi konvencija ILO-a, kao i o nedavnim promjenama u zakonodavstvu. El Salvador i Gvatemala odgovorili su na pitanja koja im je uputio EU u pogledu Konvencije ILO-a o slobodi udruživanja jer su te dvije zemlje bile tema rasprave, kao ozbiljan slučaj (El Salvador) te iznimno ozbiljan i hitan slučaj (Gvatemala) na Međunarodnoj konferenciji rada prethodni tjedan.

Napomenuto je da su El Salvador i Gvatemala bili predmet rasprave u nadzornim mehanizmima ILO-a u lipnju 2016. u pogledu njihove provedbe Konvencije br. 87 o slobodi udruživanja i zaštiti prava na organiziranje zbog slučajeva nasilja i ubojstva predstavnika radnika. EU će nastaviti nadzirati situaciju i promicati suradnju s ILO-om u pogledu tog pitanja.

4.3. Provedba multilateralnih sporazuma u području zaštite okoliša

Na sastanku Odbora stranke su također razmijenile mišljenja o pitanjima zaštite okoliša, a Kostarika je, među ostalim, izložila svoju strategiju prema kojoj će svoje ambiciozne ciljeve za niskouglični razvoj iskoristiti za poticanje inovacija u proizvodnim sektorima kao što su uzgoj kave i stočarstvo. EU je istaknuo neke novosti, uključujući paket za kružno gospodarstvo i Akcijski plan za trgovinu divljom faunom i florom.

Stranke Srednje Amerike i EU napomenuli su da su surađivali u nizu pitanja na konferenciji stranaka na temu Konvencije o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama (CITES), održanoj u rujnu 2016., gdje je EU iskazao podršku prijedlogu Gvatemale i triju drugih članova CITES-a o regulaciji trgovine svim vrstama palisandra (*Dalbergia*).

4.4. Razvoj pozitivnog programa za trgovinu i održivi razvoj

Rasprava o razvoju pozitivnog programa se nastavila, uz različita mišljenja o tome što je najvažniji cilj takvih aktivnosti. Prijedlog za održavanje događaja posvećenog odgovornim globalnim vrijednosnim lancima početkom 2017. podržale su sve stranke.

5. PROVEDBA UREDBE (MEHANIZAM STABILIZACIJE ZA BANANE)

Sporazumom su predviđene povlaštene carinske pristojbe za banane za svaku zemlju Srednje

Amerike, pod tarifnim brojem 0803 00 19 (svježe banane), od datuma stupanja na snagu Sporazuma do 2020. (prikazano u tablici smanjenih carina prema godini i zemlji). Ovaj posebni postupak temelji se na stabilizacijskoj klauzuli kojom se utvrđuje godišnji granični obujam za uvoz iz zemalja Srednje Amerike tijekom prijelaznog razdoblja.

Ako smanjenje carinskih pristojbi uzrokuje da razina uvoza banana postane prijetnja sektoru banana EU-a, ili mu nanese ozbiljnu štetu, Uredbom su utvrđeni odgovarajući postupci koji se primjenjuju kako bi se izbjeglo ozbiljno ugrožavanje tog sektora. Komisija prati kretanja uvoza banana iz zemalja Srednje Amerike (u skladu s člancima 3. i 13. Uredbe) kako bi procijenila jesu li ispunjeni uvjeti Uredbe za pokretanje zaštitnog ispitnog postupka ili uvođenje mjera prethodnog nadzora.

Iako je uvoz banana iz Gvatemale prešao svoju graničnu razinu za 27 % u 2015., Komisija nije pokrenula, niti je primila zahtjeve da pokrene, bilo kakav zaštitni ispitni postupak ili mjere prethodnog nadzora. Nije se smatralo da je taj uvoz prijetnja sektoru banana EU-a. Istovremeno, druge zemlje Srednje Amerike nisu se niti približile svojim graničnim razinama u okviru mehanizma za stabilizaciju. Naime, na kraju 2015. ukupni obujam na koji je primijenjeno povlašteno postupanje u Srednjoj Americi iznosio je samo 65 % utvrđenog praga.

Zemlja	Iskorišteni obujam	Granična razina	%
GVATEMALA	79 068 834	62 500 000	127
HONDURAS	4 440 601	62 500 000	7
NIKARAGVA	8 389 294	12 500 000	67
PANAMA	207 829 771	468 750 000	44
KOSTARIKA	927 260 997	1 281 250 000	72
EL SALVADOR	0	2 500 000	0
UKUPNO	1 226 989 497	1 890 000 000	65

Uvoz banana u 2015. u okviru mehanizma stabilizacije (u kg)

6. ZAKLJUČAK

Tri godine nakon što je Sporazum stupio na snagu postupak njegove provedbe kontinuirano napreduje i njegov institucionalni okvir dobro funkcionira.

Unatoč nepovoljnim globalnim trendovima u trgovinskom okruženju Srednje Amerike trgovinski tokovi EU-a sa Srednjom Amerikom pokazali su se prilično dinamičnima. Premještanje velikog regionalnog izvoznika (informatičkih komponenti) u Srednjoj Americi i dalje ima izrazito negativan učinak (kao i u 2014.), iako je preostali izvoz iz Srednje Amerike u EU porastao za približno 13,8 % u 2015., a najveći udio u ovom oporavku u izvozu imala je industrija kave, čiji je izvoz porastao za 34 % u odnosu na prethodnu godinu. Izvoz iz EU-a u Srednju Ameriku išao je ukorak s tim porastom te se povećao za značajnih 22 % u 2015.

Unatoč tom stabilnom rastu, iskorištenost postojećih povlastica i dalje je vrlo niska u pogledu izvoza iz EU-a u Srednju Ameriku, ali je puno viša za uvoz iz Srednje Amerike u EU. Moguće je da je potrebna daljnja komunikacija unutar EU-a kako bi se proširilo znanje o koristima koje

izvoznici EU-a ostvaruju Sporazumom. Komisija i dalje provodi mjere usmjerene na povećanje informiranosti gospodarskih subjekata o mogućnostima koju su im ponuđene u sklopu Sporazuma. Djelovanje država članica u tu svrhu također je važno.

Budući da su carinske kvote u velikoj mjeri neiskorištene, gospodarski subjekti imaju priliku dodatno razviti trgovinske odnose.

U pogledu mehanizma stabilizacije za banane, ukupni uvoz iz Srednje Amerike općenito je i dalje stabilan i znatno ispod ukupnih graničnih razina. Iako je uvoz banana iz Gvatemale prešao graničnu razinu, smatralo se da nije potrebno pokrenuti obustavu povlaštenih carinskih pristojbi jer tržište EU-a nije bilo u opasnosti od destabilizacije.

U pogledu trgovine uslugama, u 2014. tokovi između dviju regija neznatno su se smanjili na 5,9 milijardi EUR. Panama, Kostarika i Gvatemala i dalje su najvažniji trgovinski partneri u tom gospodarskom području. No, taj trgovinski niz još uvijek je previše ograničen da bi se mogao procijeniti utjecaj Sporazuma na trgovinski tok u sektoru usluga.

Održavanje i unapređenje pozitivne suradnje sa Srednjom Amerikom i dalje će biti prioritet EU-a, sa zajedničkim ciljem da svi relevantni subjekti sudjeluju u ispravnoj provedbi Sporazuma. Gospodarski subjekti, potrošači i civilno društvo iz obiju regija na taj će način moći potpuno iskoristiti pogodnosti koje im pruža Sporazum te će im one moći poslužiti kao temelj za daljnje učvršćivanje uzajamno korisnog odnosa.

Ispravno djelovanje institucija u okviru Sporazuma nužno je za njegovu pravilnu provedbu. One stvaraju prostor za raspravu i traženje prihvatljivih rješenja za sve stranke u raznim pitanjima, od ispunjavanja obaveza preuzetih u sklopu pojedinih naslova Sporazuma (kao što su Trgovina i održivi razvoj, Javna nabava i drugi), do pristupa tržištu, a također i pružaju pomoć u vezi s izazovima provedbe na strukturiran i zajednički dogovoren način.

U tom pogledu, nedavna nastojanja usmjerena su na suradnju u pitanjima rada i standardima zaštite okoliša, sa širim pogledom na sudjelovanje civilnog društva, socijalni dijalog, kružno gospodarstvo i vrijednosne lance – i to sve u skladu s trenutnom trgovinskom politikom EU-a.¹⁰

Komisija će sa Srednjom Amerikom nastaviti postupak provedbe, a rješavat će i bilo kakva pitanja povezana s provedbom Sporazuma koja će joj uputiti poduzeća, građani ili drugi dionici. Komisija također poziva države članice EU-a i Europski parlament da nastave aktivno doprinostiti tom postupku.

---

¹⁰ Vidi dokument politike „Trgovina za sve“ (http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2015/october/tradoc_153846.pdf)